

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

MINISTRY OF COMMUNICATIONS
The Council for Cable TV and Satellite Broadcasting

משרד התקשורת
המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין

א' טבת, תשע"ה
23 דצמבר 2014
סימוכין : 23831

לכבוד

שלום רב,

הנדון : שידורים בתקופת בחירות

לקראת הבחירות הקרבות לכנסת ה-20, מצאתי לנכון להפנות את תשומת לבכם למספר הגבלות על תוכן השידורים, אשר להן משנה חשיבות בתקופת קדם בחירות.

האיסור על שידור תעמולה מפלגתית ותעמולת בחירות

1. סעיף 6כה(3) לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב – 1982 (להלן "חוק התקשורת"), וסעיף 3(2) לכללי התקשורת (בזק ושידורים) (בעל רישיון לשידורים), התשמ"ח – 1987 (להלן: "כללי השידורים") אוסרים על בעלי רישיונות השידור (להלן: "הגופים המשדרים") לשדר שידורים שהם תעמולה מפלגתית. נדגיש, כי איסור זה חל גם על שידורי הערוצים הזרים.

בהתאם להוראות חוק התקשורת, האיסור על שידור תעמולה מפלגתית חל כל ימות השנה, והפרתו מהווה עבירה פלילית שעונשה מאסר שלוש שנים או קנס בסך 8,913,000 שקלים חדשים, וכן עילה להטלת עיצום כספי על בעל הרשיון.

2. מבלי לגרוע מהוראות חוק התקשורת, אוסר סעיף 5 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט – 1959 (להלן: "חוק הבחירות") לשדר תעמולת בחירות בתקופת 60 הימים שלפני הבחירות.

גם האיסור על שידור תעמולת בחירות בתקופת 60 הימים חל על "שידורי רדיו וטלוויזיה" מכל סוג, ואף הפרתו מהווה עבירה פלילית שעונשה מאסר או קנס.

3. הואיל ובחוק התקשורת ובחוק הבחירות אין הגדרה ל-"תעמולה מפלגתית" או ל-"תעמולת בחירות", הנכם מופנים לפרשנות המקיפה שניתנה למונחים אלה בפסקי הדין של בית המשפט העליון ובהחלטות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת.

יש להדגיש, עם זאת, כי את פסקי הדין וההחלטות האמורים, אשר התייחסו לשידורי רשות השידור וזכייניות הרשות השניה, יש לקרוא באספקלריא של המגבלות על שידור חדשות ותכניות בענייני היום, כאמור בסעיפים 6כ(א), 2כ6 ו-1א6 לחוק התקשורת.

4. מלבד ההוראות הספציפיות הנוגעות לתעמולה מפלגתית, לתעמולת בחירות ולשידורי חדשות ואקטואליה, כמפורט לעיל, אבקש להפנות את תשומת לבכם גם להוראות האתיקה המפורטות בסימן ב' בחלק ב' לפרק ב' בכללי השידורים. הוראות האתיקה בשידור חלות כל ימות השנה ועל כל סוגי המישדרים, אולם מטבע הדברים בתקופה שבטרם בחירות קיימת רגישות מיוחדת הדורשת הקפדה יתרה על קיומן.

א. שימוש בשידורים לקידום מטרות פוליטיות

סעיף 6(ב)(11) לכללי השידורים אוסר על שימוש בשידורים לקידום מטרות פוליטיות, ולשונו כלהלן -

"(ב) בשידור מישדרים מהפקה מקורית ובמהלך הפקתו, יפעל בעל זיכיון, מבלי לגרוע מהוראות כל דין, על פי עקרונות אלה:

(11) לא יפעל בשליחות מפלגה או גוף פוליטי-מפלגתי, במישרין או בעקיפין, ולא יאפשר שימוש במשדרים לשם קידום מטרותיהם של גוף פוליטי – מפלגתי;"

ב. איסור מתן ביטוי לדעות פרטיות

סעיף 12 לכללי השידורים, קובע כי -

"לא יביע בעל זכיון בשידוריו מהפקה מקומית עצמית, את דעותיו הפרטיות; לעניין זה, "בעל זיכיון" – לרבות עובדיו, ואם הוא תאגיד, לרבות מנהלי התאגיד ובעלי הענין בו."

ג. איזון בשידורים ומתן זכות תגובה

סעיף 10 לכללי השידורים קובע חובת איזון בשידורים ולשונו -

"10(א) בעל זכיון יבטיח כי יינתן איזון נאות לדעות הרווחות בציבור בנושא המובא במישדר שלתוכנו יש משמעות ציבורית."

(ב) לשם ביצוע האמור בסעיף קטן (א), יקיים בעל זיכיון, בין היתר את אלה:

- (1) בנושא שבו רווחות הדעות השונות בציבור – יביא באותו מישדר לפחות שתי דעות עיקריות, ולא יתן העדפה לדעה מסויימת על פני דעה אחרת מבחינת היקף הזמן לשידורה, או מבחינת מתכונת הגשתה בשידור;
- (2) בהעדר אפשרות להביא במסגרת אותו מישדר (להלן – המישדר הראשון), דעה הדרושה לשם קיום חובת האיזון בשידורים – יודיע בעל הזיכיון על כך במהלך השידור הנוגע לעניין, ויתן הזדמנות הולמת להבעת דעה או למתן תגובה במישדר אחר, אשר ישודר סמוך למועד שידורו של המישדר הראשון;
- (3) האמור בפסקאות (1) ו-(2) יחול גם על מישדר אשר לגבי תוכנו, כולו ומקצתו, קיימות עמדות שונות ואף מנוגדות בין גופים שונים באזור, לרבות רשויות ממלכתיות ומקומיות, ובלבד שעמדות אלה נוגעות לנושא המישדר; ואולם אם נמנע גוף כלשהו להציג עמדה, דעה או תגובה – רשאי בעל הזיכיון לקיים המישדר, תוך ציון הימנעותו של אותו גוף מהבעת עמדה, דעה או תגובה כאמור.

סעיף 11 לכללי השידורים קובע חובת מתן זכות תגובה ולשונו –

11(א) אדם המבקש לסתור מידע עובדתי ששודר לגביו, או להוסיף עליו מידע אשר עשוי להציג את העובדות באור שונה באופן מהותי, יפנה לבעל הזיכיון ויבקש להציג תגובתו; בעל הזיכיון יביא לשידור את תגובתו של אותו אדם במישדר מסוג דומה אשר ישודר סמוך ככל האפשר למועד שידור המידע, ורשאי בעל הזיכיון לקבוע את משך זמן שידורה של תגובה כאמור ואת מתכונתה בשידור.

(ב) ראה בעל הזיכיון כי מבקש זכות התגובה עלול לעשות שימוש לא ראוי באפשרות למתן התגובה, או שלבעל הזיכיון היה יסוד ברור להניח שדברי התגובה אינם דברי אמת, רשאי הוא שלא להביא לשידור את דברי התגובה.

ונדגיש, כי חובת האיזון חלה על הגופים המשדרים בשידוריהם הם, ואל לגופים המשדרים להסתמך על האפשרות כי מועמדים מסוימים יקבלו במה בערוצים אחרים, לצורך קיום חובת האיזון.

ד. הוראות נוספות

6. הוראות אתיקה בשידור נוספות הרלבנטיות במיוחד לתקופה שבטרם בחירות מצויות בסעיפים 6(ב), 1(1), 6(ב), 7, 9, 9א, 9ב, 16ג, 16ד לכללי השידורים.

7. להסרת כל ספק נדגיש, כי גם שידור העומד בהוראות כללי השידורים בדבר אתיקה בשידור, יכול שיהווה תעמולה מפלגתית או תעמולת בחירות האסורה לשידור לפי הוראות חוק התקשורת וחוק הבחירות.

דגשים כלליים לשידורים ערב בחירות

8. יש להימנע מלאפשר העברת מסרים תעמולתיים על ידי מרואיינים. קיומם של מסרים אלה יהווה הפרה, אם השפעתם המסתברת על הצופה או המאזין הינה קשה ורצינית (שאז האפקט הדומיננטי של השידור אינו חדשותי או אומנותי, אלא תעמולתי). מידת ההשפעה התעמולתית על הצופה או המאזין הולכת וגדלה, ככל שקרב יום הבחירות.

9. בעת קיום ראיונות יש להזהיר את המרואיינים מראש מפני גלישה לתעמולת בחירות, גם אם מרומזת, ובעיקר מפני השמעת סיסמאות להבדיל מדעות פוליטיות. יש להעניק למנחה סמכויות אופרטיביות אשר יאפשרו לו להתערב נחרצות במהלך דברי המרואיין, במידה שגולש הוא לתעמולת בחירות, ולהפסיק תעמולה זו בראשיתה.

10. יש להקפיד על חובת האיזון בין הדעות השונות הרווחות בציבור. יש ליתן הזדמנות נאותה וסבירה למועמדים השונים ולאפשר ביטוי של דעות שונות. יש להעדיף יצירת איזון במסגרת אותה תוכנית, אם כי אין לפסול איזון לאורך זמן סביר. ככל שקרב מועד הבחירות פרק הזמן הסביר ליצירת איזון מתקצר.

11. בעת הצגת סקרים הנוגעים לבחירות יש לציין בהבלטה את זהות הגורם מזמין הסקר, ובפרט אם גורם זה מזוהה עם אחד המתמודדים. יש להבליט את מגבלות הסקר, כגון טעות הדגימה. בעת פרסום "סקרים" מקריים כגון סקרי עוברי אורח, טלפונים לטלמסר או הצבעה באינטרנט, יש לציין בהבלטה כי סקרים אלה אינם מייצגים. לעניין זה, תשומת לבכם לסעיף 16 לחוק הבחירות המפרט רשימה ארוכה של תנאים נוספים לעניין אופן פרסומו של סקר בתקופת בחירות.

סיכום

12. כפי שפורט לעיל, חל על הגופים המשדרים איסור שידור תעמולה מפלגתית, ובתוך כך שידור

תעמולת בחירות. ההוראות בדבר אתיקה בשידור מחייבות אף הן זהירות והקפדה יתרה בתקופת קדם הבחירות.

13. מאליו מובן כי במהלך התקופה שעד לקיום הבחירות לכנסת ה-20, תשים המועצה דגש על קיום הוראות החוק והכללים הנוגעים לסיקורן.

14. הסקירה שהובאה לעיל נועדה לשפוך אור על נושא השידורים בתקופת בחירות ולא נועדה למצות ולפרט את כל ההגבלות החלות על הגופים המשדרים בתקופה זו. מן הראוי כי כל אחד מהגופים המשדרים ישנן ויעמיק את ידיעתו בדבר גדר החובות החלות בקיום שידורים בתקופת בחירות, וינחה את עובדיו ומפיקי הערוצים המשודרים על ידו, כיצד להקפיד על קיומן של חובות אלה, קטנה כגדולה.

כאמור לעיל, גם בתקופת בחירות, כבכל עת, על שידורי הגופים המשדרים לעמוד במגבלות לעניין שידור חדשות ותכניות בענייני היום (אקטואליה).

בכבוד רב,
ד"ר יפעת בן-חי-שגב
יו"ר המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין

העתק:
עו"ד דודו קובינסיאנו, יועמ"ש המועצה לשידורי כבלים ולוויין
עו"ד צחי פנחס, מינהלת הסדרת השידורים לציבור
מר רונן אברמסון, ראש אגף פיקוח ובקרה, המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין